

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 26. februarja 2015*

„Predhodno odločanje — Člen 288, tretji odstavek, PDEU — Boj proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih — Direktiva 2000/35/ES — Členi 2, 3 in 6 — Direktiva 2011/7/EU — Členi 2, 7 in 12 — Zakonodaja države članice, s katero se lahko v škodo upnika države spremenijo obresti od terjatve, ki je obstajala pred tema direktivama“

V zadevi C-104/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (Italija) z odločbo z dne 28. novembra 2013, ki je prispela na Sodišče 5. marca 2014, v postopku

Ministero delle Politiche agricole, alimentari e aorestali

proti

Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi, v postopku preventivnega prestrukturiranja,

Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi A. Ó Caoimh, predsednik senata, E. Jarašiūnas (poročevalec) in C. G. Fernlund, sodnika,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi D. Santosuosso in G. Niccolini, odvetnika,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s S. Fiorentinom, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo G. Zavvos, agent, skupaj z A. Franchi, odvetnico,

* Jezik postopka: italijanščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 2, 3 in 6 Direktive 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 226) ter členov 2, 7 in 12 Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (UL L 48, str. 1, in popravek UL 2012, L 233, str. 3).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali (ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo, v nadaljevanju: Ministero) na eni strani ter Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl (italijansko združenje kmetijskih zadrug) v postopku preventivnega prestrukturiranja (v nadaljevanju: Federconsorzi) in Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi (upravitelj premoženja, odstopljenega upnikom združenja Federconsorzi) na drugi strani glede obresti od terjatve, ki jo ima združenje Federconsorzi do Ministero.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Direktiva 2000/35, ki je bila z učinkom od 16. marca 2013 razveljavljena z Direktivo 2011/7, je v členu 1 določala, da se ta direktiva uporablja za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli. V skladu s členom 2 te direktive so trgovinski posli „posli med podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ki vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo“.
- 4 Člen 3 Direktive 2000/35 je države članice zavezoval, naj zagotovijo, da je upnik upravičen do obresti za zamudo pri plačilu, če izpolnjuje svoje pogodbene in zakonske obveznosti in če zapadle vsote ne prejme pravočasno, razen če dolžnik ni odgovoren za zamudo, in je vzpostavljajal pravila glede dneva zapadlosti obresti in določitve njihove stopnje. Ta člen 3(3) je določal:

„Države članice zagotovijo, da dogovor o dnevu plačila ali o posledicah zamude pri plačilu, ki ni v skladu z določbami odstavkov 1(b) do (d) in 2, ni izvršljiv ali je razlog za zahtevo odškodnine, če je skrajno krivičen do upnika ob upoštevanju vseh okoliščin primera, vključno z dobro trgovsko prakso in vrsto proizvoda. Pri ugotavljanju, ali je nek dogovor skrajno krivičen do upnika, se med drugim upošteva, ali ima dolžnik objektivni razlog za odstopanje od določb odstavkov 1(b) do (d) in 2. Če se ugotovi, da je tak dogovor skrajno krivičen, se uporabi zakonske pogoje, razen če nacionalno sodišče določi drugačne pogoje, ki so pravični.“

- 5 Člen 6 te direktive je določal:

„1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 8. avgusta 2002. [...]

[...]

2. Države članice lahko obdržijo ali sprejmejo določbe, ki so bolj ugodne za upnika kot določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo.

3. Pri prenosu te direktive lahko države članice izključijo:

[...]

(b) pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002 [...]

[...]“

6 Kar zadeva Direktivo 2011/7, njen člen 1 določa:

„1. Cilj te direktive je boj proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga ter s tem spodbudili konkurenčnost podjetij, zlasti MSP.

2. Ta direktiva se uporablja za vsa plačila kot prejemke v zvezi s trgovinskimi posli.

[...]“

7 Opredelitev „trgovinskih poslov“, podana v členu 2, točka 1, Direktive 2011/7, je povsem enaka tisti, ki jo je prej določala Direktiva 2000/35.

8 Člen 7 Direktive 2011/7 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da je pogodbeni pogoj ali praksa glede dneva plačila ali plačilnega roka, obrestne mere za zamudo pri plačilu ali nadomestila stroškov izterjave bodisi neizvršljiv bodisi razlog za zahtevo odškodnine, če je skrajno nepošten do upnika.

Pri ugotavljanju, ali je pogodbeni pogoj ali praksa skrajno nepošten do upnika v smislu prvega pododstavka, se upoštevajo vse okoliščine primera, vključno z:

(a) kakršnim koli velikim odstopanjem od dobre poslovne prakse, kar je v nasprotju z dobro vero in poštenim ravnanjem;

(b) naravo proizvoda ali storitve, ter

(c) vprašanjem, ali ima dolžnik kakršen koli objektivni razlog za odstopanje od zakonske obrestne mere za zamudo pri plačilu, plačilnega roka iz člena 3(5), točke (a) člena 4(3), člena 4(4) in člena 4(6) ali od fiksne zneska iz člena 6(1).

2. Za namen odstavka 1 se pogodbeni pogoj ali praksa, ki izključuje obresti za zamudo pri plačilu, obravnava kot skrajno nepošten.

3. Za namen odstavka 1 se za pogodbeni pogoj ali prakso, ki izključuje nadomestilo za stroške izterjave iz člena 6, domneva, da je skrajno nepošten.

[...]“

9 Člen 12 te direktive določa:

„1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členi 1 do 8 in 10 do 16. marca 2013. [...]

[...]

3. Države članice lahko ohranijo ali uveljavijo določbe, ki so bolj ugodne za upnika kot določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo.

4. Pri prenosu Direktive se države članice odločijo, ali bodo izključile pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013.“

Italijansko pravo

- 10 Italijanski organi so po drugi svetovni vojni vzpostavili sistem centralnega upravljanja preskrbe z žiti in drugimi kmetijskimi živili, ki ga je urejala zakonska uredba št. 169 o prevzemu obveznosti, ki izhajajo iz uvoza žit, pridobljenih in drugih proizvodov, namenjenih pekarstvu in proizvodnji testenin, s strani države od žitne sezone 1946-1947 dalje (decreto legislativo n. 169 – Assunzione a carico dello Stato dell'onere risultante dalle importazioni di cereali derivati e prodotti comunque destinati alla panificazione a decorrere dalla campagna cerealicola 1946-1947) z dne 23. januarja 1948, nato pa zakon št. 1294 o čezmejnih nakupih surovin, živil in drugih bistvenih proizvodov za račun države (legge n. 1294 – Acquisti dall'estero per conto dello Stato di materie prime, prodotti alimentari ed altri prodotti essenziali) z dne 22. decembra 1957 (GURI št. 9 z dne 13. januarja 1958).
- 11 Izvajanje obveznega skladiščenja teh živil je bilo v tem zakonodajnem okviru zaupano obstoječim organizacijam kmetov, ki so bile v vseh pokrajinah ustanovljene v obliki zadrug. Združenje Federconsorzi je bilo na državni ravni ustanovljena organizacija, ki je združevala vse te zadruge, ki jim je država zaupala zagotavljanje preskrbe z živili, pri tem pa so bile zavezane o njihovem upravljanju letno poročati državi, ki jim je povrnila stroške.
- 12 Kmetijske zadruge so bile reformirane z zakonom št. 410 o novi ureditvi kmetijskih zadrug (legge n. 410 – Nuovo ordinamento dei consorzi agrari) z dne 28. oktobra 1999 (GURI št. 265 z dne 11. novembra 1999), s katerim je bilo združenje Federconsorzi ukinjeno in začel se je postopek za njegovo preventivno prestrukturiranje. Obstoječe terjatve so predmet člena 8(1) tega zakona, ki določa:

„Terjatve iz naslova vodenja obveznega skladiščenja in trženja nacionalnih kmetijskih živil, ki so ju za račun in v interesu države izvajale kmetijske zadruge in katerih imetnice so te zadruge na dan uveljavitve tega zakona, ter kot so razvidne iz obračunov, potrjenih z dokončnimi in izvršljivimi odloki ministra za kmetijstvo in gozdarstvo in knjiženih pri Corte dei conti (računsko sodišče), ter stroški in obresti, ki so se natekle od datuma zaprtja ustreznih računov, ki je naveden v teh odlokih, do 31. decembra 1997, se poplačajo tako, da minister za finance, proračun in gospodarsko načrtovanje zadrugam dodeli državne vrednostne papirje.“

- 13 Ta člen je bil spremenjen z zakonom št. 388 o določbah glede oblikovanja letnega in dolgoročnega proračuna države (finančni zakon iz leta 2001) (legge n. 388 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2001) z dne 23. decembra 2000 (redni dodatek h GURI št. 302 z dne 29. decembra 2000), ki v členu 130 določa:

„[...]

- (b) k členu 8, prvi odstavek, se na koncu doda ta stavek: ‚Obresti iz tega odstavka se do 31. decembra 1995 izračunajo na podlagi uradne eskontne obrestne mere, povečane za 4,40 točke, z letno kapitalizacijo, za leti 1996 in 1997 pa le na podlagi zakonskih obresti.‘

[...]“

- 14 Uredba-zakon št. 16, ki vsebuje nujne določbe s področja davčne poenostavitve, učinkovitosti in okrepitve nadzornih postopkov (decreto- legge n. 16 – Disposizioni urgenti in materia di semplificazioni tributarie, di efficientamento e potenziamento delle procedure di accertamento) z dne 2. marca 2012 (GURI št. 52 z dne 2. marca 2012, v nadaljevanju: uredba-zakon št. 16/2012), ki je bila sprejeta po predložitvi zadeve v glavni stvari Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče) ter ki je bila s spremembami na podlagi zakona št. 44 z dne 26. aprila 2012 (redni dodatek h GURI št. 99 z dne 28. aprila 2012) spremenjena v zakon, v členu 12 določa:

„Terjatve iz naslova vodenja obveznega skladiščenja in trženja nacionalnih kmetijskih izdelkov, ki so ju za račun in v interesu države izvajale kmetijske zadrug, razen tistih, ki so ugasnile na podlagi člena 8(1) zakona št. 410 z dne 28. oktobra 1999, kot je bil spremenjen s členom 130 zakona št. 388 z dne 23. decembra 2000, in kot so razvidne iz obračunov, potrjenih z dokončnimi in izvršljivimi odloki ministra za kmetijstvo in gozdarstvo in knjiženih pri Corte dei conti, ter bodo ugasnile v razmerju do oseb, ki so do njih upravičene, kot tudi stroški in obresti, ki so se natekle od datuma zaprtja ustreznih računov, ki je naveden v teh odlokih, ustvarjajo obresti, ki se do 31. decembra 1995 izračunajo na podlagi uradne eskontne obrestne mere, povečane za 4,40 točke, z letno kapitalizacijo, za poznejše obdobje pa le na podlagi zakonskih obresti.“

- 15 Poleg tega je bila Direktiva 2000/35 v italijanski pravni red prenesena z zakonsko uredbo št. 231 (decreto legislativo n. 231 – Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali) z dne 9. oktobra 2002 (GURI št. 249 z dne 23. oktobra 2002), ki v členu 11 določa, da se njene določbe ne uporabljajo za pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002.
- 16 Direktiva 2011/7/EU je bila prenesena z zakonsko uredbo št. 192 o spremembah zakonske uredbe št. 231 z dne 9. oktobra 2002 za celovit prenos Direktive 2011/7/EU o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, in sicer na podlagi člena 10, prvi odstavek, zakona št. 180 z dne 11. novembra 2011 (decreto legislativo n. 192 – Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180) z dne 9. novembra 2012 (GURI št. 267 z dne 15. novembra 2012). Zakonska uredba št. 192 v členu 3 določa, da se njene določbe uporabljajo za posle, sklenjene po 1. januarju 2013.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 17 Corte di appello di Roma (višje sodišče v Rimu) je s sodbo z dne 22. novembra 2004 terjatev, ki jo je imelo združenje Federconsorzi kot prevzemnik terjatev, ki jih je zoper Ministero imelo 58 pokrajinskih kmetijskih zadrug iz naslova vračila stroškov, ki so jim nastali do leta 1967 zaradi izvajanja obveznega skladiščenja, določilo na 511.878.997,39 EUR. Za določitev tega zneska je to sodišče izključilo uporabo člena 8(1) zakona št. 410 z dne 28. oktobra 1999, saj je menilo, da se ta določba uporablja le za rešitev nerešenih sodnih sporov s kmetijskimi zadrugami, in ne za druge subjekte, ki so postali prevzemniki njihovih terjatev. Navedeno sodišče je odločilo, da so obresti začele teči 31. januarja 1982, ko je bila ugotovljena navedena terjatev, 4. julija 1991 je opravilo poravnavo vzajemnih terjatev obeh strank in izračunalo obresti, dolgovane od preostanka, s polletno kapitalizacijo za obdobje od 5. julija 1991 do 30. junija 2004, pri čemer na celoten znesek tečejo obresti do dejanskega plačila.
- 18 To sodbo je Corte suprema di cassazione razveljavilo s sodbo z dne 13. decembra 2007, ki je zadevo vrnilo v odločanje Corte d'appello di Roma, to pa je s sodbo z dne 14. oktobra 2011 znova ugotovilo, da dolg Ministero 30. junija 2004 znaša 551 878 997,39 EUR, skupaj z dodatnimi obrestmi po uradni eskontni obrestni meri, povečani za 4,40 točke, s polletno kapitalizacijo od 1. julija 2004 do dneva dejanskega plačila. To sodišče je med drugim poudarilo, da je med državo in združenjem

Federconsorzi obstajal *ex lege* mandat, katerega predmet je bil prenos naloge zagotavljanja preskrbe s kmetijskimi živili, pri čemer se ta mandat izvaja s popolno upravljavsko in finančno avtonomijo ter zajema obveznost letnega poročanja in pravico do povračila stroškov.

- 19 Ministero je zoper zadnjenavedeno sodbo vložilo kasacijsko pritožbo, pri čemer je med drugim navajalo kršitev člena 8(1) zakona št. 410 z dne 28. oktobra 1999.
- 20 Upravitelj premoženja združenja Federconsorzi je v postopku trdil zlasti, da člen 12(6) uredbe-zakona št. 16/2012, ki je bila sprejeta po vložitvi pritožbe in katere uporabo je Ministero zahtevalo, ni skladen z direktivama 2000/35 in 2011/7. V zvezi s tem je navedel, da je italijanska država s tem zakonodajnim aktom, poznejšim od teh direktiv, svojemu upniku naložila ne le znižanje obresti zaradi zamude pri plačilu, ki so se natekle do leta 1995, tako da je uporabila letno kapitalizacijo navedenih obresti namesto polletne, temveč tudi uporabo le zakonskih obresti od leta 1995 dalje, čeprav navedeni direktivi po njegovem mnenju nasprotujeta posredovanju nacionalnega zakonodajalca, da bi izključil pravico upnika države do obresti zaradi zamude pri plačilu obstoječih terjatev, vključno s terjatvami, ki izhajajo iz razmerij, nastalih pred 8. avgustom 2002 ali 16. marcem 2013.
- 21 Ministero je trdilo, da se Direktiva 2000/35 in zakonska uredba št. 231 z dne 9. oktobra 2002 za dejansko stanje v sporu o glavni stvari ne uporabljata, ker, prvič, med strankama ni bilo trgovinskega posla, temveč javnopravno razmerje, in drugič, ker se ta direktiva in ta zakonska uredba ne uporabljata za pogodbene, sklenjene pred 8. avgustom 2002.
- 22 Corte suprema di cassazione uvodoma poudarja, da se člen 12(6) uredbe-zakona št. 16/2012 uporablja za spor o glavni stvari, saj obrestna mera in obrestne obresti, ki se uporabijo, ob uveljavitvi te uredbe-zakona niso bile predmet pravnomočne odločbe.
- 23 Predložitveno sodišče poudarja, prvič, da ni mogoče izključiti, da *ex lege* mandat, ki za vodenje obveznega skladiščenja obstaja med kmetijskimi zadrugami in državo, pomeni trgovinski posel v smislu direktiv 2000/35 in 2011/7.
- 24 Predložitveno sodišče meni, drugič, da trditev upravitelja premoženja združenja Federconsorzi, da ti direktivi ne dopuščata sprejetja določb, ki se uporabljajo za razmerja, nastala pred 8. avgustom 2002 ali 16. marcem 2013, in ki izključujejo obresti za zamudo pri plačilu, ni očitno neutemeljena. Meni torej, da je treba presojeti skladnost člena 12(6) uredbe-zakona št. 16/2012 z določbami prava Unije.
- 25 V teh okoliščinah je Corte suprema di cassazione prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
 - „1. Ali razmerje *ex lege* mandata med državno upravo in kmetijskimi zadrugami (razmerje, na podlagi katerega je nastala terjatev, ki je bila pozneje prenesena z zadrug na združenje Federconsorzi in s te na njene upnike v okviru postopka preventivnega prestrukturiranja) za preskrbo in distribucijo kmetijskih izdelkov, kakor izhaja iz zakonske uredbe št. 169 z dne 23. januarja 1948 in zakona št. 1294 z dne 22. decembra 1957, spada pod pojem trgovinskega posla, kakor je opredeljen v členu 2 Direktive 2000/35 in členu 2 Direktive 2011/7?
 2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali obveznost prenosa direktiv 2000/35 (člen 6(2)) in 2011/7 (člen 12(3)) z možnostjo ohranitve ugodnejših določb v veljavi pomeni obveznost, da se obrestna mera za zamudne obresti, ki se uporabi za razmerja, ki so že obstajala ob uveljavitvi navedenih direktiv, ne spremeni *in peius* ali izključi?
 3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen, ali je treba obveznost, da se obrestna mera za zamudne obresti, ki se uporabi za obstoječa razmerja, ne spremeni *in peius*, razumeti tako, da velja za enotno ureditev obresti – ki do nekega trenutka (v obravnavanem primeru od

31. januarja 1982 do 31. decembra 1995) priznava obrestno mero, ki je drugačna od zakonske obrestne mere, in kapitalizacijo, ki je letna, in ne polletna, kot je zahteval upnik, po navedenem trenutku pa le plačilo zakonskih obresti – na podlagi določb, ki ob upoštevanju okoliščin obravnavanega primera [...] za upnika niso nujno slabše?

4. Ali obveznost prenosa direktiv 2000/35 (člen 6) in 2011/7 (člen 12) v delu, v katerem v zvezi s prepovedjo zlorabe pogodbene svobode v škodo upnika v členu 3(3) oziroma v členu 7 določata, da so nepošteni pogodbeni pogoji ali prakse neveljavni, pomeni prepoved državi, da sprejme določbe, ki za razmerja, v katerih je stranka država in ki ob uveljavitvi direktiv že obstajajo, izključujejo plačilo zamudnih obresti?
5. Če je odgovor na četrto vprašanje pritrdilen, ali obveznost, da se v obstoječa razmerja, v katerih je stranka država, ne posega z določbo o izključitvi zamudnih obresti, velja za enotno ureditev obresti – ki do nekega trenutka (v obravnavanem primeru od 31. januarja 1982 do 31. decembra 1995) priznava obrestno mero, ki je drugačna od zakonske obrestne mere, in kapitalizacijo, ki je letna, in ne polletna, kot je zahteval upnik, po navedenem trenutku pa le plačilo zakonskih obresti – na podlagi določb, ki ob upoštevanju okoliščin obravnavanega primera [...] za upnika niso nujno slabše?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 26 Na začetku je treba poudariti, da je bila uredba-zakon št. 16/2012 sprejeta, ko je Direktiva 2000/35 še veljala, po sprejetju in začetku veljavnosti Direktive 2011/7, vendar pred iztekom roka za prenos zadnjenavedene direktive.
- 27 Poleg tega, kot je razvidno iz točk 15 in 16 te sodbe, je Italijanska republika uporabila možnost, ki jo državam članicam daje člen 6(3)(b) Direktive 2000/35, da lahko pri prenosu te direktive izključijo pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002, po sprejetju uredbe-zakona št. 16/2012 pa je prav tako uporabila možnost iz člena 12(4) Direktive 2011/7, da lahko izključi pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013.
- 28 Iz predložitvene odločbe izhaja, da je terjatev združenja Federconsorzi, ki je sporna v zadevi iz postopka v glavni stvari, nastala v okviru razmerij, ki jih je predložitveno sodišče opredelilo kot *ex lege* mandat in ki so do leta 1967 obstajala med italijansko državo in kmetijskimi zadrugami, pri čemer je ta terjatev nastala iz prenosa terjatev, ki so bile posledica stroškov, ki so jih te zadruge pred tem datumom imele za račun in v interesu države v okviru navedenega mandata.
- 29 Predložitveno sodišče se vseeno sprašuje, ali iz obveznosti prenosa direktiv 2000/35 in 2011/7 ter členov 3(3) in 6 prvonavedene ter členov 7 in 12 drugonavedene direktive izhaja, da Italijanska republika ni mogla veljavno sprejeti določb uredbe-zakona št. 16/2012, spremenjene v zakon, ki lahko spremenijo obresti od terjatve združenja Federconsorzi v njegovo škodo.
- 30 Glede na te elemente je treba šteti, da predložitveno sodišče z drugim, tretjim, četrtem in petim vprašanjem, ki jih je treba obravnavati skupaj in najprej, sprašuje, ali je treba člen 288, tretji odstavek, PDEU ter člena 3(3) in 6 Direktive 2000/35 ter člena 7 in 12 Direktive 2011/7 razlagati tako, da nasprotujejo temu, da lahko država članica, ki je uporabila možnost iz člena 6(3)(b) prvonavedene direktive, med rokom za prenos drugonavedene direktive sprejme zakonodajne določbe, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, ki lahko v škodo upnika države spremenijo obresti od terjatve, ki izhaja iz izvršitve pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002.

- 31 V zvezi s tem zadošča poudariti, da je možnost držav članic, da pri prenosu Direktive 2000/35 izključijo pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002, kot je to storila Italijanska republika s sprejetjem člena 11 zakonske uredbe št. 231 z dne 9. oktobra 2002, izrecno določena v členu 6(3)(b) te direktive in povzroči, če se uporabi, da se nobena določba te direktive za te pogodbe ne uporablja *ratione temporis*.
- 32 Poleg tega za spremembo obresti od terjatve, ki izhaja iz izvršitve pogodbe, sklenjene pred 16. marcem 2013, v škodo upnika države, in sicer z zakonodajnim aktom, sprejetim med rokom za prenos Direktive 2011/7, nikakor ni mogoče šteti, da lahko resno ogrozi uresničitev cilja, določenega s to direktivo (glej sodbo Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628, točka 45), saj daje člen 12(4) te direktive državam članicam možnost, da izključijo pogodbe, sklenjene pred tem datumom, in je zadevna državna članica torej smela izrabiti to možnost.
- 33 Zato niti iz obveznosti prenosa Direktive 2011/7 niti iz člena 12(3) navedene direktive, ki državam članicam omogoča, da ohranijo ali sprejmejo določbe, ki so ugodnejše za upnika kot določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo, ali člena 7 te direktive, ki se nanaša na nepošteno dogovore, pogoje in prakse, ne izhaja oziroma ni mogoče sklepati, da država članica, ki je uporabila možnost iz člena 6(3)(b) Direktive 2000/35, med rokom za prenos Direktive 2011/7 ne more v škodo upnika države spremeniti obresti od terjatve, ki izhaja iz izvršitve pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002, to pa ne posega v morebitno pravno sredstvo zoper tako spremembo, ki lahko obstaja po nacionalnem pravu.
- 34 Tako v zadevi iz postopka v glavni stvari ob predpostavki, da je razmerje, ki je obstajalo med italijansko državo in kmetijskimi zadrugami, mogoče opredeliti za „trgovinski posel“ v smislu člena 2 Direktive 2011/7 in to torej spada na materialno področje uporabe te direktive, ta direktiva nikakor ne bi ovirala sprejetja določb uredbe-zakona št. 16/2012.
- 35 Glede na te preudarke je treba na drugo, tretje, četrto in peto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 288, tretji odstavek, PDEU ter člena 3(3) in 6 Direktive 2000/35 ter člena 7 in 12 Direktive 2011/7 razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da lahko država članica, ki je uporabila možnost iz člena 6(3)(b) prvonavedene direktive, med rokom za prenos drugonavedene direktive sprejme zakonodajne določbe, kakršne so te iz postopka v glavni stvari in ki lahko v škodo upnika države spremenijo obresti od terjatve, ki izhaja iz izvršitve pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002.
- 36 Glede na odgovor na drugo, tretje, četrto in peto vprašanje na prvo ni treba odgovoriti.

Stroški

- 37 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Člen 288, tretji odstavek, PDEU ter člena 3(3) in 6 Direktive 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih ter člena 7 in 12 Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da lahko država članica, ki je uporabila možnost iz člena 6(3)(b) prvonavedene direktive, med rokom za prenos drugonavedene direktive sprejme zakonodajne določbe, kakršne so te iz postopka v glavni stvari in ki lahko v škodo upnika države spremenijo obresti od terjatve, ki izhaja iz izvršitve pogodbe, sklenjene pred 8. avgustom 2002.

Podpisi